

**UCHWAŁA NR 271/XXXVII/2023  
RADY GMINY ŚWIERCZE**

z dnia 26 stycznia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania oraz Ochrony Ofiar  
Przemocy w Rodzinie na lata 2023 - 2027.**

Na podstawie art. 7 ust.1 pkt 5 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), Rada Gminy Świercze uchwała, co następuje:

**§ 1.** Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023- 2027 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

**§ 2.** Wykonanie Uchwały powierza się Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Świerczach.

**§ 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2023 r.

Przewodniczący Rady Gminy

**Wiesław Adamiak**

Załącznik do uchwały Nr 271/XXXVII/2023

Rady Gminy Świercze

z dnia 26 stycznia 2023 r.

**GMINNY PROGRAM  
PRZECIWDZIAŁANIA ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE  
DLA GMINY ŚWIERCZE  
na lata 2023-2027**

Styczeń 2023 r.

**SPIS TREŚCI**

**I. WSTĘP.**

**II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE.**

1. Pojęcie, rodzaje i typy przemocy.

**III. DIAGNOZA I ANALIZA**

1. Charakterystyka Gminy.
2. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Świercze.

**IV. CELE i DZIAŁANIA PROGRAMU**

1. Podstawy prawne w tworzeniu programu.
2. Cele programu
3. Zadania odpowiednich podmiotów i służb.

**VI. REALIZACJA PROGRAMU**

1. Zasoby (mocne i słabe strony) Gminy Świercze w zakresie realizacji programu
2. Adresaci programu
3. Przewidywane efekty w realizacji programu
4. Monitorowanie i ewaluacja programu
5. Harmonogram realizacji programu
6. Finansowanie programu

**I. WSTĘP**

Rodzina to mała grupa społeczna, stanowiąca załóżek szerszej społeczności. Jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości i styl życia. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro, państwo ma obowiązek uwzględniać w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielenie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Ważną rolę w rodzinie odgrywają relacje panujące pomiędzy jej członkami, które winny być oparte na miłości i zrozumieniu. Niestety nie zawsze tak jest, czasem relacje te ulegają zaburzeniu. Zostają łamane reguły i podstawowe dobra i prawa poszczególnych członków rodziny przez innych członków. Stają się one wtedy niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być skutkiem, jak i przyczyną wielu dysfunkcji w rodzinie. Dom rodzinny i rodzina, choć kojarzy nam się z ciepłem, miłością i bezpieczeństwem niestety często jest miejscem, w którym rodzi się cierpienie, ból i lęk, a nawet często dochodzi do tragedii. Ofiary przemocy doświadczają wielu negatywnych emocji i uczuć. Doznają urazów fizycznych i psychicznych, podlegają długotrwałemu procesowi powolnego niszczenia, życia w stresie i zagrożeniu.

Żaden człowiek nie powinien być narażony na przemoc w rodzinie. Rodzina ma swój szczególny wymiar, powinna, swym członkom, gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący osobowość człowieka. Utrwalać system norm i wartości. Dlatego zadaniem państwa, lokalnych przedstawicieli władz jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony najbliższych. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i występuje w każdej grupie społecznej począwszy od rodzin najbiedniejszych aż po rodziny o wysokim poziomie zamożności i wykształcenia. Zjawisko przemocy dotyka cały nasz kraj i małą społeczność lokalną, która jest ściśle powiązana z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

## II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE.

### 1. Pojęcie, rodzaje i typy przemocy

Przemoc we współczesnym świecie jest zjawiskiem coraz bardziej widocznym i niepokojąco narastającym, często współistniejącym z uzależnieniami członków rodziny. Przemoc najczęściej kojarzy się z biciem, popychaniem, kopaniem, zmuszaniem człowieka do upokarzających czynności, stosowaniem broni lub gwałtem, lecz przemocą jest także poniżanie człowieka, oczernianie go przed innymi, wyzywanie i rzucanie obelg, ranienie jego uczuć, niszczenie jego poczucia własnej wartości, niszczenie przedmiotów, do których jest przywiązany, znęcanie się nad zwierzętami, które kocha, głodzenie, ograniczanie swobody w sposób przekraczający normy moralne i obyczajowe, izolowanie od otoczenia.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiary” i „sprawcy” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc w rodzinie może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Niejednokrotnie przemoc prowadzi do naruszeń norm moralnych i prawnych. Osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie są zarówno dorośli, jak i dzieci, natomiast osobami stosującymi przemoc są zazwyczaj osoby dorosłe - zdecydowanie częściej mężczyźni niż kobiety.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania. Rozmiar i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga od specjalistów podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Dlatego też realizacja Programu powinna uwzględniać działania w następujących sferach:

- Ø prewencji,
- Ø prawa,
- Ø zdrowia,
- Ø edukacji,
- Ø pracy socjalnej.

Najbardziej odpowiednią jest definicja przemocy zawarta w ustawie definiująca „ przemoc w rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

W literaturze dotyczącej problemu przemocy można wyróżnić następujące rodzaje tego zjawiska:

Rodzaje przemocy	Definicja przemocy	Formy	Skutki
<i>Przemoc fizyczna</i>	Wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie,	uszkodzenia ciała, urazy, rany, złamania, zadrapania, siniaki, poparzenia, zespół stresu pourazowego, życie w

		bicie parzenie, używanie broni, ograniczanie dostępu do pożywienia, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.	chronicznym stresie, poczucie zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne
<i>Przemoc psychiczna</i>	umyślne działania wykorzystujące siłę fizyczną lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych	poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, stała krytyka, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb itp.	zniszczenie poczucia własnej wartości, godności, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, uzależnienie od prześladowcy, stały strach, ciągły lęk, utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, zaburzenia snu
<i>Przemoc seksualna</i>	wymuszanie niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy	sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych form i praktyk seksualnych, krytyka zachowań seksualnych itp.	obrażenia fizyczne, ból, cierpienie, obniżona samoocena i poczucia własnej wartości, utrata poczucia własnej atrakcyjności, godności, zaburzenia seksualne, uogólniona obawa przed przedstawicielami płci sprawcy przemocy
<i>Przemoc ekonomiczna</i>	działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy	ogół działań mających na celu całkowite uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez	Całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej wartości, godności, wartości, znalezienie się bez środków do życia

Każdą z wyżej wymienionych form przemocy cechuje cykl składający się z trzech faz:

- 1) *faza narastania napięcia* – w tej fazie wyraźnie odczuwalny jest wzrost napięcia pomiędzy partnerami, narastają sytuacje konfliktowe. Przyczyny zazwyczaj tkwią poza rodziną. W większości przypadków są to drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja;
- 2) *faza gwałtownej przemocy* – w trakcie tej fazy następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata. Wybuch często jest nieadekwatny do przyczyny, którą podaje sprawca (dokonuje szkód psychicznych, fizycznych, niszczy sprzęty nie zwracając uwagi na krzywdę innych);
- 3) *faza miodowego miesiąca* – czas skruchy – okazywania troski i miłości. Sprawca próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Interwencja najczęściej następuje w fazie gwałtownej przemocy. Ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc i złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa znęcania się nad rodziną. Faza miodowego miesiąca ma niezwykle silny wpływ na pozostawanie osoby jej doświadczającej w krzywdzącym związku. To w tej fazie rodzą się złudne nadzieje, że sprawca się zmieni. Faza ta jednak mija i przechodzi w fazę narastania napięcia. Prawdziwym zagrożeniem jakie niesie ze sobą ta faza jest fakt, że przemoc w następnym cyklu jest jeszcze gwałtowniejsza. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy – faza narastania napięcia oraz gwałtownej przemocy

### III. DIAGNOZA I ANALIZA

#### 1. Charakterystyka Gminy

Gmina Świercze jest gminą wiejską, położoną w centralnej części Polski w województwie mazowieckim, w zachodniej części powiatu pułtuskiego i na której terenach dominuje rolnictwo. Powierzchnia Gminy Świercze to 93 km<sup>2</sup> co stanowi 11,2 % powierzchni powiatu, którą zamieszkuje 4627 osób, w tym kobiet 2313 i mężczyzn 2314, dane na dzień 30.06.2022 r. pochodzące z Urzędu Stanu Cywilnego w Świerczach. Liczba mieszkańców utrzymuje się na stałym poziomie, gdyż liczba zgonów ( w latach 2018 – I połowa 2022 wynosi 259) jest porównywalna z liczbą urodzeń ( w latach 2018 – I połowa 2022 wynosi 250). Wprawdzie w dwóch ostatnich latach liczba zgonów jest większa niż w latach poprzednich ze względu na pandemię covid-19. Mieszkańcy gminy to głównie osoby dorosłe powyżej 19 r. życia i stanowią ponad 3,6 tys. grupę osób w wieku produkcyjnym co przekłada się na zatrudnienie i liczbę osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo. Wg. danych Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku bezrobotnych zarejestrowanych z gminy Świercze na dzień 30.06.2022 r. było 269 osób, w tym 140 kobiet i 129 mężczyzn a stopa bezrobocia w powiecie pułtuskim w/g statystyk Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku wynosiła: 15,6 % i jest to w ostatnim czasie tendencją wzrostowa. To jednak z danych UP wynika, że na terenie naszej gminy liczba osób zarejestrowanych spadła do 255 osób na koniec listopada 2022 r. w porównaniu do czerwca. Mimo spadku liczby osób bezrobotnych na terenie naszej gminy i poprawie ogólnej sytuacji bytowej mieszkańców to nadal osoby bezrobotne stanowią dużą i stałą grupę klientów Ośrodka Pomocy Społecznej. W tej też grupie często występuje ubóstwo, niezaradność, bierność i powielanie stylu życia wyniesionego z domu rodzinnego a co za tym idzie problemy, dysfunkcje i przemoc. Na terenie Gminy Świercze przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym i głównie łączy się z problemem nadużywania alkoholu oraz niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

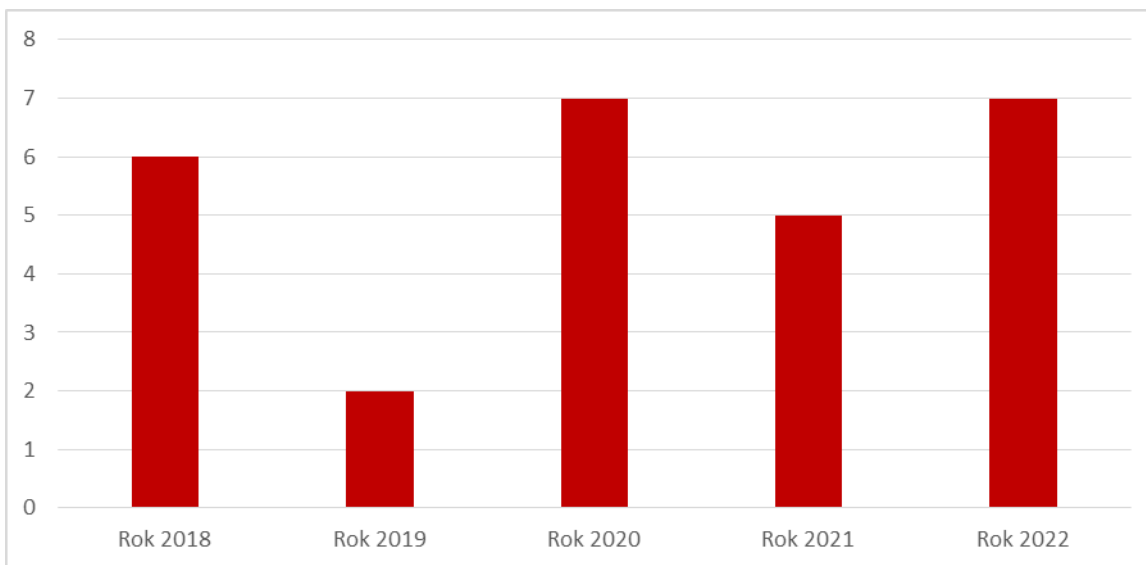
#### 2. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Świercze

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do badania, ze względu na fakt, że dotyka najbardziej intymnej sfery życia człowieka. Ogólne szacowanie skali przemocy w rodzinie obarczone jest dużym błędem ze względu na społeczne ograniczenia w ujawnianiu tego rodzaju problemów. Ofiary przemocy nie zawsze chcą zdradzać sprawy, które uznają za wstydliwe. W konsekwencji większość przypadków przemocy nadal nie jest ujawniona. Zjawisko to przez wiele lat było marginalizowane, a podejmowane działania miały jedynie na celu odizolowanie ofiary od sprawcy. Istnieje zatem potrzeba podejmowania kompleksowych działań skierowanych do ofiar przemocy w rodzinie jak również osób stosujących przemoc. Od problemu przemocy nie są wolne również rodziny zamieszkujące gminę Świercze.

Na terenie Gminy Świercze przemoc w rodzinie występuje najczęściej w rodzinach najuboższych i jest powiązana głównie z alkoholizmem, niskimi dochodami, bezrobociem.

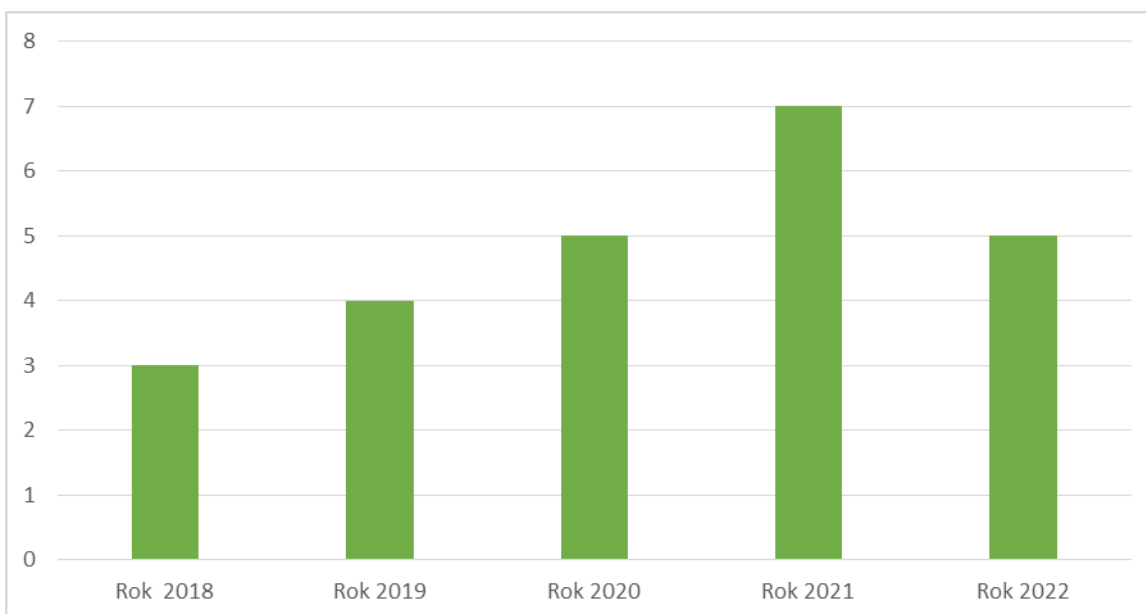
Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Świercze została przeprowadzona w oparciu o posiadane statystyki i dane oraz ankiety przeprowadzone wśród osób korzystających z pomocy w tut. Ośrodku i mieszkańców gminy. Oszacowanie zjawiska przemocy możliwe jest między innymi dzięki procedurze „Niebieskie Karty” oraz analizie anonimowych ankiet. W latach od 2018 - do grudnia 2022 zostało wszczętych łącznie 27 procedur „Niebieskie Karty” Tabela. 1. z czego najwięcej – 7 – w roku 2020 i 2022. W stosunku do poprzedniego okresu jest to niewielki wzrost ( z 23 na 27 karty). Zestawienie danych w formie wykresu obrazuje, że ilość rodzin, objętych procedurą „Niebieskie Karty” w poszczególnych latach i utrzymuje się na stałym poziomie. Wyjątkiem jest rok 2019 gdzie wszczęto tylko 2 procedury. Liczbę zamkniętych kart w omawianym okresie obrazuje Tabela.2. W okresie tych lat zamknięto łącznie 24 karty.

Tabela 1. Liczba formularzy wszczynających procedurę „Niebieska Karta” przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego w Świerczach w latach 2018 -2022:



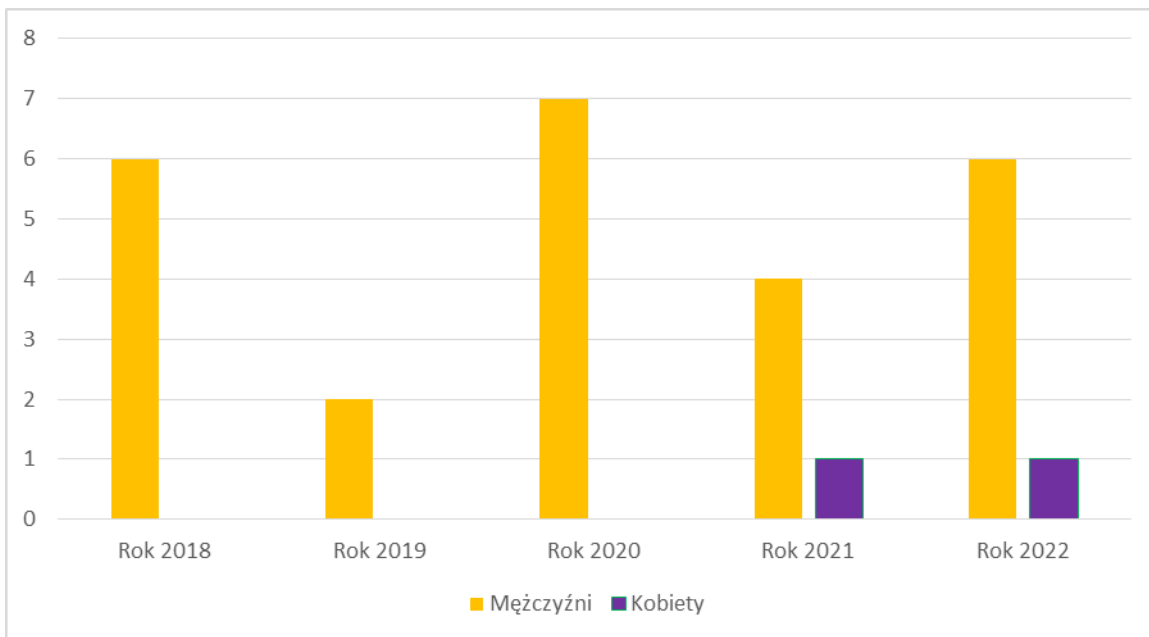
Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Świercze.

Tabela 2. Liczba zamkniętych formularzy „Niebieska Karta” w latach 2018 -2022:



Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Świercze.

Tabela 3. Sprawcy przemocy domowej w latach 2018 -2022:



Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Świercze.

Najwięcej ujawniono przypadków stosowania przemocy przez osoby w wieku produkcyjnym pomiędzy 18 a 67 rokiem życia. I według danych zebranych na podstawie procedury „Niebieskie Karty” to mężczyźni są głównymi sprawcami przemocy wobec swoich żon, konkubin oraz rodziców a główną przyczyną stosowania przemocy jest uzależnienie, które przekłada się na zachowanie sprawców. Dane uzyskane na podstawie procedur „ Niebieskie Karty” w 99 % procentach pokrywają się z danymi uzyskanymi z przeprowadzonych ankiet i dotyczą zgodności osób stosujących przemoc i ofiar.

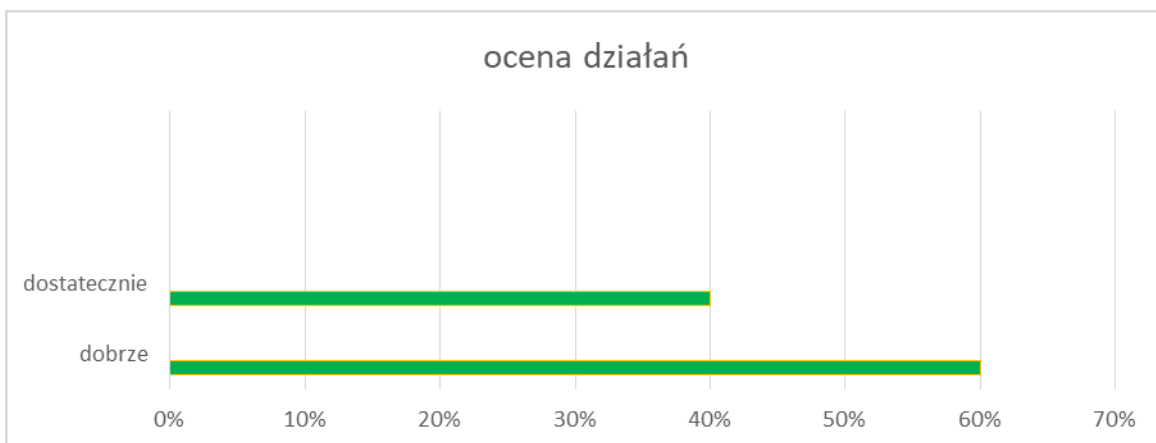
Na podstawie danych zgromadzonych po przeprowadzeniu anonimowej ankiety pod tyt.: „PRZEMOC W RODZINIE” w 2022 roku, wśród mieszkańców naszej gminy można stwierdzić, że wszyscy ankietowani znają pojęcie przemocy i co ją charakteryzuje. Respondenci to głównie kobiety, mieszkanki naszej gminy od urodzenia bądź zamieszkujące na tym terenie od kilkunastu lat. To panie w wieku produkcyjnym między 35 a 65 rokiem życia o przeważającym wykształceniu średnim i wyższym, zdarzają się przypadki wykształcenia zasadniczego zawodowego. Z ankiety wynika, że głównymi sprawcami przemocy są mężczyźni i stanowią 100% wskazań, którzy stosują przemoc wobec swoich żon a głównym czynnikiem prowokującym występowanie przemocy w rodzinach są uzależnienia w 90% ankietowanych i zaburzenia emocjonalne w 10 % ankietowanych. Główną formą przemocy jest naruszenie nietykalności fizycznej oraz naruszenie nietykalności osobistej. Ankietowane wskazują, że główne czynniki wpływające na zachowania i postępowanie sprawców to cechy charakteru sprawcy i poczucie bezkarności. Badania wskazują, że najlepszą formą zachowania się ofiary wobec przemocy jest szukanie pomocy poza rodziną i gronem z najbliższego otoczenia. Osoby ankietowane jednoznacznie wskazują, że słyszały 40% ankietowanych lub wiedzą 40 % o przypadkach stosowania przemocy w rodzinie na terenie naszej gminy ale w 50% wskazali, że raczej nie wskazują przemocy jako istotnego problemu na terenie gminy. Społeczeństwo ma świadomość, że gmina posiada pewną ofertę pomocy dla ofiar przemocy i prowadzi pewne działania wobec sprawców. W 60 % ankietowani wskazują, że podejmowane działania względem sprawców są raczej wystarczające i w 20 % wystarczające tylko 20 % wskazało, że są niewystarczające. 80% ankietowanych na pytanie czy ich zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie naszej gminy odpowiedziało, że nie wie, a 20 % wskazało, że nie ma ryzyka wzrostu. Respondenci wskazali również, że podejmowane przez gminę działania profilaktyczne związane z problemem przemocy na terenie gminy Świercze w 60 % są dobre a w 40 % dostateczne. Na 60% wskazało, że nie wie czy należałoby podjąć dodatkowe działania w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie, 20% była na nie i na tak.

Wykres 1.

Ocena prowadzenia w gminie działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy w rodzinie

**60 %** - ankietowanych wskazało na *dobrze*

**40 %** - ankietowanych wskazało na *dostatecznie*



Źródło: Dane zgromadzone na podstawie przeprowadzonej ankiety.

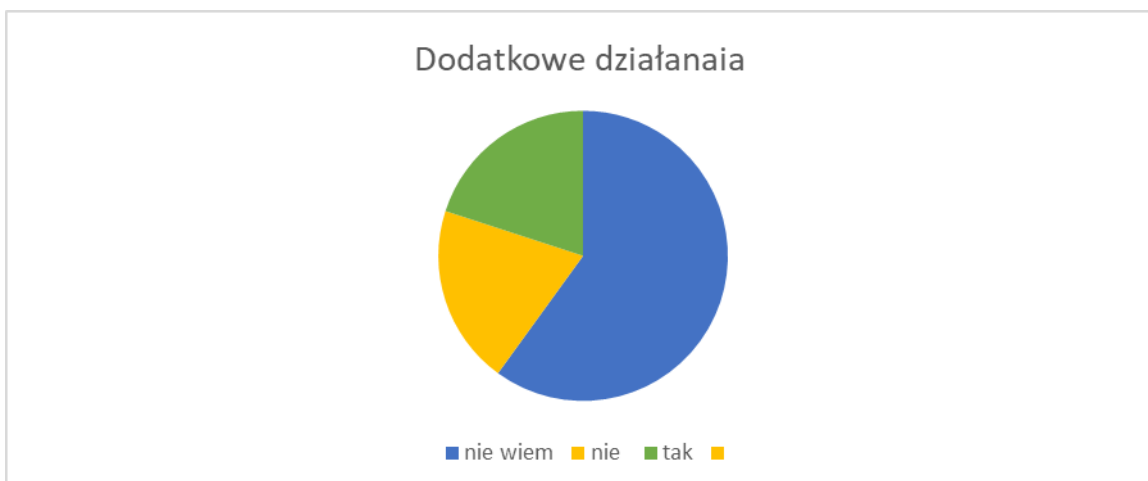
Wykres 2.

Czy należałoby podjąć dodatkowe działania w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie :

**80 %** - ankietowanych wskazało na **nie wiem**

**20 %** - ankietowanych wskazało na **nie**

**20 %** - ankietowanych wskazało na **tak**



Źródło: Dane zgromadzone na podstawie przeprowadzonej ankiety.

Na podstawie zebranych danych można stwierdzić, że większa część mieszkańców naszej gminy ma dużą świadomość społeczną i interesuje się tematem przemocy. Większość respondentów zna temat przemocy lub słyszała o nim, wie o działaniach profilaktycznych, o sposobach wsparcia i pomocy osobom zainteresowanym tą problematyką. Duża część ankietowanych to osoby, które wskazywały, że znają charakterystykę problemu ale nie posiadają wiedzy na temat profilaktyki zapobiegania przemocy i zjawiska przemocy oraz samego faktu szukania „takiej formy pomocy”. Najprawdopodobniej są to osoby, które na co dzień nie mają styczności z przemocą i nie interesują się tą tematyką. Jest to bardzo pozytywny akcent, który dobrze rokuje na przyszłość. Można wnioskować, że temat przemocy w rodzinie w dużej części naszego społeczeństwa jest nieznan. Można również pokusić się o stwierdzenie, że jest to bardzo dobry znak a społeczeństwo jest dojrzałe i dobrze wyedukowane. Powyższe dane zostały opracowane na podstawie 100 przeprowadzonych anonimowych ankiet.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy Świercze w roku 2018 - 2022 przeprowadzonych zostało 274 interwencji domowych, które dotyczyły różnych problemów i między innymi przemocy domowej. W trakcie interwencji prowadzone były rozmowy i pouczenia odnośnie przemocy i jej skutków prawnych. Dochodziło do zatrzymania osób nietrzeźwych i podejrzanych o stosowanie przemocy co skutkowało wszczęciem procedury NK i dalszym postępowaniem karnym. Na wniosek Policji, Prokuratura Rejonowa w Pułtusku zastosowała wobec nich środki zapobiegawcze w postaci: nakazu opuszczenia wspólnie



zajmowanego z pokrzywdzoną lokalu i zakazem zbliżania się i kontaktowania z osobą pokrzywdzoną oraz dozorem policji. Dodatkowo funkcjonariusze Posterunku Policji prowadzili działania polegające na organizowaniu spotkań z dziećmi i młodzieżą z terenu naszych szkół, seniorami oraz przedstawicielami sołectw wsi z tereny gminy poświęconych tematyce różnych form przemocy i zagrożeń mogących lub występujących na terenie gminy Świercze.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w roku 2022 do GKPiRPA wpłynęły 2 wnioski o zobowiązanie do leczenia a w poprzednich latach przedstawiło się to następująco: 2021 - 3 wnioski, 2020 – 3 wnioski, 2019 - 3 wnioski, rok 2018 - 8 wniosków, rok 2017- 8 wniosków, rok 2016 - 9 wniosków/3 do Sądu, rok 2015 10 wniosków, w 2014 roku - 11 wniosków, 3 wnioski zostały złożone do Sądu). Realizując gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz gminny Program Przeciwdziałania Przemocy, Gminna Komisja finansowała wycieczki, wypoczynek letni dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych uczęszczających na zajęcia socjoterapeutyczne oraz warsztaty profilaktyczne dla młodzieży szkolnej. GKPiRPA prowadziła cykliczne warsztaty profilaktyczne wśród dzieci szkół podstawowych o tematyce z zakresu zapobiegania agresji i przemocy oraz rozwiązywania konfliktów np.: pod tytułem: „ Młodzież z problemami nadużywania substancji ”. Prowadzone były warsztaty dla pedagogów i rodziców w zakresie profilaktyki uzależnień od różnych substancji uzależniających np. „Szkola dla rodziców”. Na podstawie realizacji zadań zawartych ww. programie, wynika, że Gminna Komisja prowadzi szeroko pojętą profilaktykę uzależnień.

Jak wynika z danych GOPS w Świerczach to od 2020 roku GOPS nie przyznawał pomocy finansowej celowej dla rodzin z powodu uzależnienia od alkoholu.

Tabela 4.

Lp		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	I półrocze 2022
1	Liczba rodzin objętych materialną pomocą materialną OPS z powodu uzależnienia od alkoholu	7	8	9	2	19	0	0	0
2	Formy udzielanej pomocy dla rodzin z problemem alkoholowym	opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, pomoc rzeczowa w postaci: m.in. jednego gorącego posiłku dziennie, zakupu obiadów dzieciom w szkołach i wyżywienia w przedszkolach, leków, praca socjalna, rodziny niewydolne w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zostały objęte wsparciem asystenta rodziny.							

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, który realizował swoje zadania szandarowe i ustawowe wynika, że od ponad 3 lat liczba osób korzystających z pomocy finansowej utrzymuje się na stałym poziomie i uległa zmniejszeniu od 2019 r . Poniższa tabelka obrazuje liczbę osób korzystających z pomocy w GOPS:

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy w GOPS Świercze:

Lp		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	I półrocze 2022
1	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej OPS	491	472	199	233	188	170	167	127

Do I połowy 2022 w z pomocy skorzystało 224 osób w 127 rodzinach. Świadczenia zostały przyznane w ramach zadań zleconych i własnych ze względu na rodzaj, formę i źródło finansowania. Decyzją przyznano pomoc 157 osobom w 127 rodzinach.

Realizacja zadań własnych i zleconych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej do I połowy 2022 przedstawia się następująco i z pomocy skorzystało :

Zasiłki celowe i pomoc w naturze - 53 rodziny,

Liczba dzieci korzystających z pomocy GOPS, dzieci dożywiane w szkołach – 59 dzieci w 34 rodzinach,

Zasiłki stałe -19 rodzin, zasiłki okresowe - 9 rodzin,

Powodem przyznania pomocy tym rodzinom było:

Ubóstwo - 47

Bezrobocie - 28

Niepełnosprawność -10

Długotrwała choroba - 35

Alkoholizm -0

Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. W gminie Świercze od kilku lat funkcjonuje Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w którego skład wchodzi przedstawiciele instytucji i organizacji zajmujących na co dzień problemami społecznymi, wspieraniem i pomocą osobom potrzebującym a w tym osobom i rodzinom dotkniętym przemocą. Członkowie Zespołu a jednocześnie reprezentanci lokalnych służb, organizacji i Sądu Rejonowego systematycznie spotykają się i omawiają problemy rodzin dotkniętych przemocą, w których prowadzona jest procedura Niebieska Karta. Niebieska karta to jedno z narzędzi pracy służb interwencyjnych i pomocowych w tym Policji, oświaty, służby zdrowia, pomocy społecznej i gminnej komisji alkoholowej. Każdy z przedstawicieli ww. służb ma prawo i obowiązek interweniować w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu osoby lub rodziny. Pracownicy socjalni i dzielnicowi systematycznie monitorują rodziny, prowadzą rozmowy i konsultacje, służą wsparciem i poradą. Dodatkowo osoby wymagające pomocy mogą skorzystać z pomocy finansowej i poradniczej. Zespół dysponuje różnymi informacjami dotyczącymi miejsc schronienia dla osób pokrzywdzonych, wykazem placówek i ośrodków interwencji kryzysowych działających na rzecz osób skrzywdzonych. Posiada numery telefonów na Niebieską Linię i do miejsc wsparcia i schronienia. Zaś przedstawiciele pozostałych instytucji chętnie współpracują i przekazują własne spostrzeżenia i doświadczenia. Zarówno w ośrodku pomocy jak i na terenie szkół oraz miejsc do tego wyznaczonych dostępne są materiały, broszurki, ulotki i plakaty promujące wsparcie, pomoc i przeciwdziałanie przemocy.

Na podstawie informacji otrzymanych ze szkół podstawowych w Świerczach i Strzegocinie ustalono, że w szkołach prowadzone były i są działania wychowawcze i informacyjne zarówno dla uczniów, nauczycieli, jak i rodziców. Gazetki szkolne są zaopatrzone w różne plakaty promujące przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci i w grupach rówieśniczych oraz telefony alarmowe służb zajmujących się pomocą. W każdym roku szkolnym, szkoły organizują szkolenia na temat profilaktyki agresji z rodzicami i nauczycielami oraz zajęcia z uczniami o tej samej tematyce. Szkoły prowadzą dodatkowo liczne zajęcia i zabawy, zajęcia świetlicowe z elementami socjoterapii oraz warsztaty poświęcone tematyce przemocy, w których udział biorą przedstawiciele Policji. Na godzinach wychowawczych nauczyciele nieustannie poruszają problem przemocy i jej różnych form, omawiają procedurę NK. Reasumując szkoły podejmują wiele udanych prób, realizując metody pracy wychowawczej: lekcje wychowawcze, zajęcia pozalekcyjne, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, zajęcia profilaktyczne przeciw uzależnieniom środkami psychoaktywnymi, warsztaty, pogadanki, itp. Biorą udział w różnych projektach poświęconych przemocy np.: pod tytułem „Wróżka Okruszka przeciwko przemocy”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł” czy cyberprzemocy „Smart -to znaczy dobrze”. Zajęcia integrujące: wycieczki, uroczystości szkolne z udziałem dzieci, młodzieży i dorosłych, spotkania z pracownikami. Cieszyć może fakt, że przez ostatnie lata szkoły na terenie naszej gminy nie borykają się z problemem dopalaczy i narkotyków ani przemocy rówieśniczej. W rozmowie z pracownikami szkół wynika, że problem ten skutecznie znika ze szkół a jeśli się pojawi jest szybko rozwiązywany. Szkoły dobrze są przygotowane do pracy z uczniami, dysponują fachowym wsparciem i prowadzą szeroką profilaktykę.

#### **IV. CELE i DZIAŁANIA PROGRAMU**

W myśl ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: z Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmierzającego do zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz pogłębiania społecznej świadomości tworzy się gminny system przeciwdziałania przemocy a co za tym idzie tworzenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Obecny Program dla gminy Świercze stworzony na lata 2023-2027 i jest on kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji poprzednich programów. Niniejszy Program przedstawia szerokie spektrum działań wobec problemu przemocy domowej i tworzy ramy zintegrowanego systemu

przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Świercze, jednakże należy zaznaczyć, iż jego skuteczność zależy od zaangażowania poszczególnych instytucji i organizacji w działaniach podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Większość działań przedstawionych w Programie ma charakter długofalowy, a zatem ich realizacja rozciągnie się na kolejne lata. Podczas realizacji Programu zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie mogą ulec zmianie w miarę potrzeb, sytuacji społecznej i warunków życia rodzin itp.

#### 1. Podstawy prawne w tworzeniu programu.

***GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY ŚWIERCZE NA LATA 2023 - 2027. Został opracowany i realizowany będzie w oparciu o :***

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. ( Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 z późn. zm.);
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 poz. 2268 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ();
- Ustawa z dnia 15 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie Procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245);
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych za rok 2021;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z rok 2021.

#### 2. Cele programu

Cele w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Świercze na lata 2023 -2027, są następujące:

##### 1. Cel główny.

**Cel główny** - *tworzenie warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania i zmniejszania przemocy w rodzinie oraz tworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu działań i wsparcia dla osób zagrożonych przemocą.*

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych celów pośrednich oraz działań.

##### **Cele pośrednie i działania :**

1. *Podjęcie i wspieranie działań zmierzających do podnoszenia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.*

Działanie: podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy w rodzinie m.in. poprzez organizowanie prelekcji, pogadarek, warsztatów profilaktycznych oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.

Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki.

Organizowanie dla nauczycieli i pedagogów szkoleń i warsztatów dotyczących przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym.

Rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy.

### 3. Organizowanie poradnictwa, interwencji i dostępnych form pomocy w przypadkach przemocy w rodzinie.

Działanie: udzielanie przez Ośrodek Pomocy Społecznej pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.

Prowadzenie poradnictwa i pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc.

Szybka współpraca odpowiednich służb w tym działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.

Informowanie i kierowanie osób do korzystania z dostępnego na terenie gminy punktu konsultacyjnego świadczącego nieodpłatną pomoc prawną i psychologiczną.

Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez motywowanie ich i kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

### 4. Zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działanie: monitorowanie przemocy w rodzinie na terenie gminy poprzez współpracę odpowiednich podmiotów i społeczności lokalnej.

Kontynuowanie przez pracowników socjalnych i przedstawicieli policji oraz kuratorów sądowych wizyt w rodzinach zagrożonych i dotkniętych przemocą.

Zintegrowanie działań w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie poprzez wypracowanie procedur aktywnej i stałej współpracy odpowiednich placówek i służb realizujących procedurę Niebieskiej Karty.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym realizacji celów wskazanych w Programie, określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

- profilaktyka: obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie,

- ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie: obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnością lub osób niesamodzielnych),

- oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie: obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się pracą z tymi osobami,

- podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie: obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Każde z działań we wskazanych obszarach zostało przypisane konkretnym podmiotom odpowiedzialnym za ich realizację. Opisano też przewidywane wskaźniki monitorowania realizacji działań.

### 3. Zadania odpowiednich podmiotów i służb.

Przemoc w rodzinie należy rozpatrywać z wielu perspektyw, w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wieloaspektowego, systemowego podejścia, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem. Żadna pojedyncza instytucja nie jest w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy w rodzinie dlatego działania wyznaczone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Świercze na lata 2023-2027 mają charakter ciągły i wyznaczają podmioty, jednostki odpowiadające za powodzenie Programu.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt Gminy Świercze, Rada Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe. Partnerami w realizacji działań zaś są z kolei: placówki służby zdrowia, Komenda Powiatowa Policji, szkoły podstawowe, organizacje pozarządowe, Kościół, media i społeczność lokalna.

*Podmioty i służby* realizujące i świadczące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie to : **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej** – zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego, pracownicy socjalni diagnozują sytuację i potrzeby osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Udzielają kompleksowych informacji, organizują niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, zapewniają w zależności od potrzeb całodobowe schronienie, koordynują pracami w grupach roboczych. Pracownicy socjalni realizują procedurę Niebieskie Karty i uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego. Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom, rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać , a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomocy społecznej udziela się m.in. w przypadku : ubóstwa, bezradności w spawach opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocia czy alkoholizmu. Każda z tych sytuacji może sprzyjać występowaniu przemocy w rodzinie lub z niej wynikać.

**Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** - podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ma możliwość wzywania sprawców przemocy w rodzinie na rozmowę interwencyjną oraz podejmowania działań zmierzających do zawiadomienia prokuratury o popełnieniu przestępstwa, przedstawiciel GKRPA uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.

**Komenda Powiatowa Policji/ Posterunek Policji** - przyjmuje zgłoszenia od ofiar i świadków o stosowaniu przemocy w rodzinie oraz podejmuje interwencję w tych sprawach, a także realizuje procedurę Niebieskie Karty. Funkcjonariusze uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych. Policja prowadzi postępowanie przygotowawcze przeciwko sprawcy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa. Policja jest jedyną instytucją, która może interweniować przez całą dobę co daje ofiarom przemocy możliwość uzyskania stałego wsparcia i możliwość izolacji sprawcy . Wyrównuje dysproporcje sił pomiędzy sprawcą a ofiarą. Ogromną rolę odgrywają tu dzielnicowi, którzy jako pierwsi mają kontakt z pokrzywdzonymi, przyjmują zawiadomienie o przestępstwie i informują o przysługujących prawach. Ponadto, Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 listopada 2020 r. ( Dz.U. 2020 poz.2105) daje policji nowe narzędzie w postaci wydawania wobec sprawców przemocy nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Wydany nakaz opuszczenia mieszkania oraz zakaz zbliżania się obowiązują przez okres 14 dni

**Prokuratura Rejonowa** - prowadzi postępowania przygotowawcze i wyjaśniające w sprawach dotyczących przestępstw związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie. Osoby pokrzywdzone na skutek przemocy w rodzinie , a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno-skarbowym lub na wniosek o ściganie przestępstwa ( dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej). W uzasadnionym przypadku prokuratura może zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci dozoru policyjnego lub tymczasowego aresztowania.

**Sąd Rejonowy** - orzeka w sprawach karnych i rodzinnych, mając m.in. możliwość stosowania kar wobec sprawców przemocy oraz przymusu poddawania się terapii dla sprawców przemocy. Orzeka w sprawach rodzinnych mających na celu ochronę dzieci. Sąd prowadzi nadzory kuratorskie rodzinne i dla osób dorosłych. Przedstawiciel sądu, uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.

*Do Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego i Nieletnich* można składać wnioski i pozwy dotyczące np.: ograniczenia, pozbawienia i zawieszenia władzy rodzicielskiej, wglądu w sytuację dziecka, uregulowania sposobu kontaktowania się z dziećmi czy przysposobienie dziecka, Wniosek o rozstrzygnięcie istotnych spraw dotyczących dziecka. Pozwy np.: dotyczące zasądzenia alimentów czy pozew o przyczynienie się do zaspokojenie potrzeb rodziny.

*Sąd Rejonowy Wydział Cywilny* rozpatruje wnioski i pozwy dotyczące np.: pozew o zniesienie małżeńskiej wspólności majątkowej czy pozew o eksmisję. Wniosek o podział majątku wspólnego.

*Sąd Okręgowy Wydział Cywilny* rozpatruje wnioski o unieważnienie małżeństwa czy pozwy o rozwód.

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie** – udziela konsultacji i poradnictwa specjalistycznego w tym psychologicznego, pedagogicznego i prawnego. Tworzy i realizuje program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy. Prowadzi warsztaty pogłębiające umiejętności wychowawcze dla rodziców i rodziców zastępczych oraz psychoterapię dla rodzin zastępczych. Prowadzi warsztaty edukacyjne dla rodzin.

**Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie** – Zgodnie ze znowelizowaną *ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 10 czerwca 2010 roku* zespół interdyscyplinarny stanowi istotny element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działania zespołu oparte są na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb. Jego zadaniem jest min. integrowanie działań instytucji lokalnych i zwiększenie efektywności podejmowanych działań interwencyjnych i pomocowych w momencie zaistniałego problemu. Zespół Interdyscyplinarny pełni funkcję strategiczno - koordynującą polegającą na kształtowaniu lokalnej polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupy robocze mające na celu podjęcie szybkiego działania oraz budowania i realizację strategii postępowania dla konkretnej rodziny dotkniętej przemocą.

Zadaniem Zespołu jest w szczególności:

1. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie
2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku
3. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie
4. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym
5. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

**Placówki służby zdrowia/ochrona zdrowia** – ośrodki zdrowia (lekarze, zwłaszcza pierwszego kontaktu, pielęgniarki, ratownicy medyczni) - w razie rozpoznania symptomów świadczących o stosowaniu przemocy mają uprawnienia do sporządzenia formularza Niebieska Karta. Lekarz POZ jest zobowiązany do wystawienia bezpłatnego zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r.).

**Oświata** – to przedszkola i szkoły. Nauczyciele, wychowawcy i pedagodzy, którzy mają bezpośredni kontakt z dziećmi i młodzieżą, i w sytuacjach kryzysowych mają możliwość szybkiej reakcji i podjęcia odpowiednich działań. Podejrzewając, że dziecko jest ofiarą bądź świadkiem przemocy domowej lub rówieśniczej zobowiązani są sporządzić jak najszybciej i jak najpełniejszą dokumentację niezbędną do zawiadomienia odpowiednich służb i władz. Nawiązują współpracę z instytucjami pomocowymi, powiadamiają sąd rodzinny, policję czy prokuraturę. Tworzą plan pomocy dziecku i rodzinie, obejmują swym wsparciem dzieci na terenie szkoły. Przedstawiciele oświaty uprawnieni są do sporządzenia formularza Niebieska Karta i zobowiązani do uczestnictwa w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.

#### **IV. REALIZACJA PROGRAMU.**

Program został zaprojektowany w ten sposób, aby za jego realizację odpowiadały jednostki samorządu terytorialnego we współpracy z podmiotami i jednostkami szczeblu powiatowego. I będzie obowiązywał od 01 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2027 r.

1. Zasoby (mocne i słabe strony) Gminy Świercze w zakresie realizacji programu
  1. *Zasoby ludzkie* – to specjaliści z różnych dziedzin ściśle ze sobą współpracujących.
  2. *Zasoby instytucjonalne* – to instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą :
    - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
    - Zespół Interdyscyplinarny,
    - Komenda Powiatowa Policji,

- Sąd Rejonowy w Pułtusk,
- Placówki Oświatowo - Wychowawcze,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ,
- Placówki Służby Zdrowia,
- Społeczność lokalna

#### **1 A. Mocne strony:**

- a) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny,
- b) znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami,
- c) poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- d) dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych i dzielnicowego,
- e) kompleksowa współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- f) silne więzi rodzinne, chęć zmiany i wyjścia z kryzysu,
- g) zwiększająca się świadomość społeczna na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

#### **1. B. Słabe strony:**

- a) stereotypy i mity panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- b) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- c) problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- d) słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
- e) bierność świadków przemocy w rodzinie (rodzina, środowisko sąsiedzkie),
- f) niska skuteczność oddziaływań terapeutycznych wobec osób uzależnionych,

#### **1. C. Zagrożenia :**

- a) niewystarczająca skuteczność działań związanych z ochroną osób doznających przemocy,
- b) brak na terenie gminy placówek terapeutycznych świadczących bezpłatne usługi w zakresie terapii indywidualnej i rodzinnej,
- c) niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy,
- e) brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi w obrębie przeciwdziałania przemocy
- f) brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych

#### **2. Adresaci programu**

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie adresowany jest do mieszkańców Gminy Świercze. Program ten skierowany jest w szczególności do:

1. Ofiar przemocy,
2. Sprawców przemocy,
3. Świadców przemocy,
4. Dzieci i młodzieży,
5. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami zagrożonymi przemocą,
6. Społeczności lokalnej gminy Świercze.

#### **3. Przewidywane efekty realizacji programu.**

1. Zmiana postaw społecznych mieszkańców wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
4. Pogłębianie wiedzy społeczności lokalnej gminy Świercze o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
5. Zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży dotyczących zjawiska przemocy.
6. Nabycie przez rodziców wiedzy i umiejętności na temat pełnienia właściwych ról i postaw rodzicielskich, a także właściwego rozwiązywania wewnątrzrodzinnych konfliktów.

#### 4. Monitorowanie i ewaluacja programu

Monitoring zapisów Programu, prowadzony będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerczach.

Monitorowanie realizacji programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów i jednostek zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji programu podmioty składają do dnia 31 marca każdego roku do Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zgromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

#### 5. Harmonogram realizacji programu

Lp.	Działanie	Sposób realizacji	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
1.	Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie	1. Monitorowanie, zbieranie informacji na temat rozmiarów problemu przemocy w rodzinie	Zespół Interdyscyplinarny Policja	2023-2027
		2. Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy w rodzinie m.in. poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych/ ulotek, broszur itp.	Wszystkie instytucje wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego	2023-2027
		3. Stała współpraca pomiędzy jednostkami i wymiana informacji, doświadczeń na rzecz rodzin dotkniętych przemocą	GOPS, Policja, Szkoły, Sąd Rodzinny, GKPRPA	Na bieżąco 2023-2027
2.	Podnoszenie świadomości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie	1. Prowadzenie i organizowanie wśród nauczycieli, dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m.in. poprzez organizowanie zajęć, warsztatów, itp.	Policja, Szkoły, GKPRPA	2023- 2027



3.	Organizowanie szkoleń dla osób i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	1.Szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych	Zespół Interdyscyplinarny, GKPRPA	2023-2027
4.	Zapewnienie kompleksowej pomocy,poradnictwo specjalistyczne ( w tym psychologiczne, prawne, medyczne),programy terapeutyczno-edukacyjne	1.Realizacja procedury NK	Zespół Interdyscyplinarny	2023-2027
		2.Udzielenie przez Ośrodek Pomocy Społecznej pomocy finansowej, rzeczowej oraz pracy socjalnej	GOPS	2023-2027
		3.Pomoc prawna, psychologiczna, medyczna	Służba zdrowia, PCPR, Gmina	2023-2027
		4.Prowadzenie poradnictwa i interwencji (profilaktyka) w zakresie przeciwdziałania przemocy	Policja, Szkoły, GKPRPA	2023-2027
		5.Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie	GOPS, Policja, Sąd Prokuratura, PCPR	2023-2027

#### 6. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027 będą w szczególności środki własne gminy.

Przewodniczący Rady Gminy

**Wiesław Adamiak**